

מדריך לעולה ותושב חוץ

עליתם בשעה טובה לישראל. כעולים אתם זכאים לייבא לארץ חפצים שונים (טובין) ללא תשלום מסים. אלו חפצים פטורים ממס? אלו מסים תשלמו על רכישת או יבוא רכב? מהם התנאים לקביעת זכאותכם ואיך מאריכים אותה? מהן הזכויות של בני זוגכם? על כל אלה ועוד במדריך שלפניכם. עליתם בשעה טובה לישראל. כעולים אתם זכאים לייבא לארץ חפצים שונים (טובין) ללא תשלום מסים. אלו חפצים פטורים ממס?

1. הגדרות יבוא אישי

אלו הן ההגדרות הרלוונטיות למדריך זה:

זכאי לפטור

אחד מסוגי הנכנסים המפורטים בהמשך בסעיף "הזכאים לפטור", שממלא אחר התנאים הדרושים.

זכויות

פטור מתשלום מסים, או תשלום מסים מופחתים - בעת שחרורם של טובין מיובאים מפיקוח המכס או ברכישתם בישראל, כפי שנקבע על-ידי רשות המסים בישראל.

טובין

חפצים אישיים, חפצי בית, כלי עבודה וחפצים דומים.

כניסה קובעת

כניסה שעל פיה נקבע מעמדם של הנכנסים כזכאים, אלא אם כן צוין אחרת.

מטען נלווה

מטען המיובא עם הנכנסים בכניסתם הקובעת לישראל.

משלוח

- מטען של חפצי-בית המגיע באונייה או במטוס.
- חפצי-בית הנשלחים בחבילת דואר, בתנאי שנשלחו לפני הכניסה הקובעת לישראל.
- חפצי-בית המיובאים עם הזכאים, אך לא בכניסתם הקובעת.
- הזכאים יכולים לייבא בסך הכול עד 3 משלוחים.

קטין

קטינים הם מי שגילם, בעת כניסתם לישראל, פחות מ-18 שנים.

תקופת הזכאות

משך הזמן שהזכאים יכולים לממש בו את זכויותיהם. התקופה מחושבת החל מיום הכניסה הקובעת, כנאמר למעלה.

הזכאים לפטור

- עולים על-פי חוק השבות.
- קטינים חוזרים - מי שקיבלו תעודת קטין חוזר ממשד הקליטה.

- עולים - מי שקיבלו תעודת אזרח עולה ממשרד הקליטה.
- תושבי קבע.

2. נהלים ותנאים לקביעת הזכאות

הזכויות נקבעות על-פי דיני יבוא אישי, לפי הקריטריונים הבאים:

- המעמד, הגיל והמצב המשפחתי של הנכנסים ביום הכניסה הקובעת לישראל בפעם הראשונה, בהתאם לרשום במסמך הכניסה שבידיהם.
- במקרים אחרים - בעת שינוי המעמד לעולים (כמו שינוי ממעמד תיירים לעולים).

אישור הזכויות מותנה בקיום התנאים הבאים :

- ביבוא על שם הזכאים - מסמכי יבוא הטובין לישראל יהיו על שם הזכאים.
- הפקדת ערבויות - גובה המכס יכול להתנות שחרור חפצים בזכויות, בהפקדת ערבויות או מזומנים, להבטחת קיום תנאי הפטור.
- שימוש עצמי - הטובין, שזכאים מייבאים או רוכשים בזכויותיהם, יהיו לשימוש העצמי בישראל לתקופה של 6 שנים לפחות מיום שחרורם או רכישתם.
- לגבי רכב - לתקופה של 4 שנים לשימוש עצמי בישראל.
- ניהול משק בית - לצורך הוכחת תנאי זה, על הזכאים להציג חוזה רכישת או שכירת יחידת דיור, לתקופה של שנה לפחות.
- כמות סבירה - ניתן לייבא עד 2 מקלטי טלוויזיה ו-2 מחשבים אישיים לכל משפחה.
- לגבי יתר מכשירי החשמל והאלקטרוניקה וכן פריטי ריהוט עיקריים - ניתן לייבא פריט אחד מכל סוג.
- שחרור טובין - שחרור הטובין יבוצע על-ידי הזכאים, או על-ידי סוכני מכס שקיבלו ייפוי כוח כדין מהזכאים.

לתשומת ליבכם :

- אין להעביר את הטובין לשימושם של אחרים לפני תום התקופה, זמנית או דרך קבע, בתמורה או ללא תמורה.
- אי-קיום תנאי זה מהווה הפרה של תנאי הפטור.
- הוכחת שימוש עצמי בטובין ששוחררו בפטור ממסים, נדרשת גם אם שוחררו ללא ערבויות.

3. פתיחת תיק זכאות במכס

המידע לגבי כל העולים המגיעים לישראל מועבר למכס במסר אלקטרוני ממשרד הקליטה, ותיק הזכאות במכס נפתח באופן אוטומטי. במקרים חריגים (תקלה או טעות) ניתן לפתוח תיק אצל פקידי המכס באופן ידני. לשם כך יש להציג את המסמכים הבאים:

- תעודה מטעם משרד הקליטה.
- דרכון זר הכולל אשרת עלייה או דרכון ישראלי.
- במידה שהזכאים נשואים, עליהם להציג את דרכון בני או בנות הזוג.
- הוכחת דיור בארץ – חוזה שכירות או רכישה

4. תקופת הזכאות והארכתה

תקופת הזכאות

הטובין	המועד למימוש
חפצים אישיים (כמוגדר בסעיף 4/ב למעלה)	ביום הכניסה הקובעת בלבד
הלבשה והנעלה המיובאים בדואר	ביום הכניסה או 30 יום לפניה, או עד 3 חודשים אחריה
חפצי בית, כלי עבודה, מכשירים ומכונות לעסק	עד 3 שנים מתאריך קבלת המעמד
רכב	עד 3 שנים מתאריך קבלת המעמד

הארכת תקופת הזכאות תתאפשר במקרים הבאים בלבד

המקרה	ההארכה
העולים התייצבו לשירות סדיר-חובה בצה"ל במהלך תקופת הזכאות	1. תקופת השירות (לא כולל שירות בקבע) אינה נספרת, ותקופת הזכאות שנתרה לפני הגיוס נמשכת לאחר השחרור.
עולים שהחלו ללמוד תוך 18 חודש מיום כניסתם כתלמידים מן המניין ב"מוסד להשכלה גבוהה", ותקופת לימודיהם הייתה רצופה ולא עלתה על 5 שנים (במקצועות רפואה ומשפטים תיתכן תקופת לימודים ארוכה יותר).	2. תקופת הזכאות תוארך בשנה מיום תום הלימודים. תקופה זו אינה מוקפאת ואינה נגררת, גם אם הסטודנטים יוצאים לחוץ לארץ מיד לאחר לימודיהם.
עולים ששהו מחוץ לישראל 6 חודשים רצופים במהלך תקופת זכאותם.	3. תקופת הזכאות תוארך באמצעות מילוי באופן מקוון של הטופס הארכת זכאות לעולים חדשים מעל 6 חודשים ושליחתו. אין צורך בהגעה או בשליחת מסמכים לבית המכס.

5. זכויות בני זוג

בני-זוג יכולים לממש זכויות לגבי חפצי-בית על-פי זכויותיו של אחד מבני-הזוג:

אם שניהם באותו מעמד אך גם אם הם במעמד שונה.

בכל מקרה, לא יאושר הפטור לאחד מבני-הזוג, ללא בדיקת דרכונו של בן-הזוג השני.

זכאים שבני או בנות זוגם שוהים בחוץ לארץ בעת אישור המעמד במכס, יתבקשו להציג טופס מכס 142 (היתר לבני או לבנות זוג השוהים בארץ לממש את זכאות בני הזוג), שנחתם על-ידי בני או בנות הזוג בפני קונסולים ישראלים או נוטריונים.

לא יינתן פטור בשנית לגבי טובין, ששוחררו בעבר בפטור ממסים בזכויות כלשהן על-ידי הזכאים או בני זוגם.

עולים, שבני זוגם מימשו פטור על טובין מאותו סוג (כשלא היו בני זוגם) וחלפו שש שנים מהיום ששוחררו הטובין על-ידי בני-הזוג, יהיו זכאים לפטור לגבי טובין.

6. הטובין הכלולים בזכאות

- אישור הזכאות מאפשר לייבא או לרכוש טובין מתוצרת הארץ בפטור מתשלום מסים. למשל: חפצים אישיים, חפצי בית, כלי עבודה ניידים, מכשירים ומכונות לעסק, רכב מנועי (פטור חלקי).
- הפטור מתשלום מסים יינתן רק אם ולאחר שהזכאים יוכיחו את קיומם של תנאים המפורטים למעלה, בסעיף "נהלים ותנאים לקביעת הזכאות."

חפצים אישיים

- הלבשה, הנעלה וצורכי טואלט אישיים - מהסוגים ובכמויות שנהוג להביא כמטען יד של נוסעים. יינות ומשקאות, משקה חריף עד 1 ליטר ויין עד 2 ליטר - לכל אחד מהנכנסים מגיל 18.
- תמרוקים כוהליים, עד $\frac{1}{4}$ ליטר - לכל אחד מהנכנסים.
- טבק על כל צורותיו, במשקל שאינו עולה על 250 גרם. סיגריות – עד 200 סיגריות שהן חבילה (פקט).
- חפצים אחרים שלא פורטו למעלה, שהבאתם אתכם בכניסתכם לשימוש עצמי או כמתנה לאדם אחר, שערכם אינו עולה על \$200 (ארצות הברית) - לכל אחד מהנכנסים מגיל שנתיים ומעלה.
- במסגרת סכום זה ניתן להביא סוגי מזון, שמשקלם הכולל הוא עד 3 קילוגרם, בתנאי שמשקלו של כל סוג מזון לא יעלה על 1 קילוגרם. (לגבי פריטים שייבואם אסור - ראו בהמשך).
- הפטור הוא אישי לכל אחד מהנכנסים, ולכן אין לצרף זכויות של מספר נכנסים ולקבל פטור לגבי חפץ, שערכו מעל \$200.
- אם ערכו של חפץ מיובא עולה על \$200, לא ניתן לקבל פטור על \$200 ולשלם מסים על ההפרש. הנכנסים יחויבו בתשלום המסים על ערכו המלא של החפץ.

לתשומת ליבכם:

- הפטור על חפצים אישיים יינתן לכם, רק אם החפצים יובאו עימכם באותו כלי ההסעה.
- אם ברשותכם רק חפצים אישיים בכמויות או בערכים שפורטו למעלה, אתם יכולים לעבור במסלול הירוק.
- אם ברשותכם חפצים אישיים בכמות או בערך העולה על המפורט למעלה, עליכם לעבור במסלול האדום.

חפצי-בית המיובאים מחוץ לארץ חפצי-בית הם באופן כללי, טובין מהסוג המשמש בדירת מגורים, ואינם כוללים ציוד להתקנת קבע, כגון: טובין לאינסטלציה, חומרים לבנייה, לריצוף או לכיסוי קירות (טפטים, אריחים, שיש ואחרים).

- יש לוודא, שחפצי-הבית יגיעו בתוך תקופת הזכויות, שהיא שלוש שנים מיום השיבה לארץ.
- חפץ ביתי, שתבחרו לייבאו עימכם כמטען נלווה (כ-20 קילוגרם), בעת כניסתכם המהווה שיבה לישראל - לא יחויב במסים ולא ייחשב כמשלוח האחד של החפצים, שלגביהם אתם זכאים לפטור. במקרה זה עליכם לעבור במסלול האדום, להצהיר על הטובין, ולקבל הנחיות נוספות.

לתשומת ליבכם:

- ניתן לייבא את חפצי הבית המפורטים למעלה - **בלא יותר משלושה משלוחים**.
- ניתן לייבא עד 2 טלוויזיות ו-2 מחשבים אישיים, לכל משפחה.
- לגבי יתר מכשירי החשמל והאלקטרוניקה ופריטי ריהוט עיקריים – ניתן לייבא פריט אחד מכל סוג.

כלי עבודה מהסוג הנישא ביד

בתקופת הזכאות ניתן לייבא בפטור ממסים, כלי עבודה בתנאים הבאים:

- הכלים מיועדים לצורכיכם המקצועיים, לפי קביעת פקיד המכס.
- הם מהסוג הנישא ביד (בהתאם להגדרתם בפרט 84.67 לתעריף המכס) לפי קביעת פקיד המכס.
- ערכם הכולל, כפי שייקבע בנמל היבוא, אינו עולה על סכום השווה ל-\$1,650.

מכשירים ומכונות לעסק

מכונות, מכשירים וכלים המיועדים להקמת עסק של עולים, מהסוג המשמש בתעשייה, מלאכה, חקלאות או מטרה מאושרת אחרת - פטורים ממסים בכפוף לאישור המנהל.*

- מתן פטור זה כפוף לקיום התנאים הבאים:
 - ערך כל הציוד לא יעלה על \$36,000 פו"ב. (FOB) בסכום זה כלולים כלי עבודה מיטלטלים שערכם אינו עולה על \$1,650 (ראו למעלה - 'כלי עבודה הנישאים ביד').
 - הציוד ישמש במפעלם של הזכאים (בית מלאכה, משק, עסק) ויוחזק בשטח המפעל.
 - אם הזכאים אינם הבעלים היחיד של המפעל, אלא שותפים או מחזיקים במניות המפעל, עליהם להוכיח כי בידיהם השליטה על 50% לפחות מהמפעל וכי הם עצמם עובדים פעילים במפעל.
 - הזכאים שהם שותפים או מחזיקים במניות המפעל, יכולים להשכיר למפעל את הטובין שיובאו ושוחררו בזכויות פטור בתנאים הבאים:
 - עובדה זו תצוין במפורש בחוזה ההתקשרות בין הזכאים למפעל.
 - בחוזה יצוין גם כי השותפות או החברה יכולה להשתמש בטובין כל עוד הזכאים הם שותפים או מחזיקים במניות, וכל עוד הם עצמם עובדים פעילים במפעל.
 - במקרה של פירוק השותפות במפעל, לפני תום התקופה של 5 שנים מיום שחרור הטובין, יחולו על הטובין התנאים הבאים:
 - הם יישארו בבעלותם של הזכאים.

- לא יועברו להחזקתם או לשימושם של אחרים, אלא באישור מוקדם מרשות המסים בישראל, ולאחר תשלום המסים החלים.
- כנגד הפטור (במידה שיאושר על ידי המנהל) תופקד ערבות בנקאית בגובה המיסים.

יבוא חפצים בחבילות דואר

- אם תגיע על שמכם חבילת דואר המכילה חפצי בית, היא תיחשב לכם כמשלוח האחד שלגביו אתם זכאי לפטור.
- חבילת דואר המכילה פריטי הלבשה והנעלה בלבד, שנשלחה לישראל לפני הכניסה - תהיה פטורה ממסים ולא תיחשב כמשלוח בתנאים הבאים:
 - אם הגיעה לישראל תוך 30 יום לפני הכניסה.
 - אם הגיעה ביום הכניסה (כמטען נלווה).
 - אם הגיעה תוך 3 חודשים מיום הכניסה.

רכב מנועי

הגדרת רכב מנועי כוללת :

- אופנוע.
- מכונית נוסעים – רכב המיועד להסעת נוסעים מסוג M1 או M2 כמשמעותם בתקנה 271א' לתקנות התעבורה, שמשקלו לא יעלה על 3,500 קילוגרם.

לתשומת ליבכם

- הפירוט על הרכב המנועי המופיע במדריך זה מתייחס לעולים, לקטינים חוזרים, לאזרחים עולים ולתושבי קבע.
- לגבי תושבי חוץ (במעמד א/2, א/3 ו-ב/1) - זכויותיהם לרכב הן כזכויותיהם של תיירים (ראו מדריך מכס לתייר).

7. מסים על רכב

עולים המייבאים רכב לישראל על שמם או רוכשים אותו בארץ ממחסן רישוי של יבואני הרכב, פטורים מתשלום מס קנייה, אך חייבים בתשלום מכס בשיעור 50% + מע"מ (75% מסים במרוכז), בתנאים הבאים :

- הרכב הוא מתוצר ומדגם, שאושרו ליבוא על ידי משרד התחבורה .
 - לביורורים - יש לפנות למחלקת התקינה במשרד התחבורה.
 - לקבלת אישור ליבוא הרכב הספציפי, יש לפנות למשרד התחבורה באמצעות אתר האינטרנט www.mot.gov.il –
- הרכב יובא לישראל לא יאוחר מתום 3 שנים מיום כניסתם של הזכאים לישראל.
- העולים היו בעלי רישיון נהיגה תקף מארץ המגורים האחרונה, ערב כניסתם לישראל.
- העולים הם בעלי רישיון נהיגה בר-תוקף בישראל.
- עולים יכולים לנהוג בשנה הראשונה בארץ עם הרישיון הזר שבבעלותם.

8. זכויות בני זוג ברכישת רכב

בני-זוג, אף אם שניהם זכאים, יוכלו לשחרר רכב אחד בלבד בתשלום מסים מופחתים, ואין לאף אחד מלבדם הזכות לנהוג בו.

- העברת בעלות על רכב מעולים לאנשים שאינם זכאים לפטור ממסים, לפני תום תקופת ההגבלה של 4 שנים, תתאפשר בתנאים הבאים:
 - לאחר תשלום יתרת המסים החלים.
 - רק לאחר שחלפה שנה מיום שחרור הרכב לראשונה מפיקוח המכס.
- אם הרכב נמכר לעולים אחרים, הזכאים לפטור ממסים על רכב, תירשם להם תקופת הגבלה של 4 שנים מיום ההעברה.
- עולים ששחררו אופנוע בזכויות, יכולים לשחרר רכב בתשלום מסים מופחתים, אם מתקיימים כל התנאים הבאים:
 - תקופת הזכאות טרם הסתיימה.
 - העולים שילמו את יתרת המסים בעבור האופנוע.
 - חלפה שנה אחת לפחות מיום שהאופנוע שוחרר מפיקוח המכס.

9. פריטים שייבואם אסור

יש פריטים שייבואם אסור לחלוטין. הנה דוגמאות לפריטים כאלו:

- סכין, חוץ מאולר וסכין שנועדה לשמש במקצוע, במלאכה, בעסק, לצורכי בית, או למטרה כשרה אחרת.
- משבש מד מהירות לייזר.
- כלי ירייה דמוי עט, או דמוי אקדח הזנקה, או המופעל בגז וכלים אחרים.
- מכל גז מדמיע, בצורת כלי ירייה.
- משחקי מזל או הימור אסורים.
- חומרי נפץ וחומרים מתלקחים, יצורים חיים כגון נחשי צפע, וטובין מסוכנים דומים.
- טובין, שהם כלים מן הסוג המשמש להכנת סם מסוכן או לצריכתו.

<https://www.gov.il/he/Departments/Guides/guide-for-immigrants-and-foreign-residents?chapterIndex=2>